

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 12.11.2024

Vår ref.: 202302201-35 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Saksbehandler:

Inger Anette Sandvand Dahlen
22 95 92 82 el. iasd@nve.no

Oversendelse av klager til Energidepartementet

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt to klager på vårt vedtak om ekspropriasjonstillatelse til Statnett SF for å etablere gjerder og ny adkomst til kabelanleggene ved Grannes og Madla.

NVE kan ikke se at det er kommet frem vesentlige forhold i klagene som gjør at vi vil omgjøre eller oppheve vedtaket. Saken sendes herved til Energidepartementet for endelig behandling, jf. forvaltningsloven § 33.

Bakgrunn

NVE ga den 27. juni 2024 anleggskonsesjon til Statnett for å bygge gjerder og utbedre adkomsten til kabelanleggene ved Grannes og Madla i Stavanger og Sola kommuner. Statnett fikk samme dag ekspropriasjonstillatelse for erverv av nødvendig grunn og rettigheter for å gjennomføre det omsøkte tiltaket. NVE har i vurderingen av saken lagt til grunn at tiltaket medfører begrensede negative virkninger, under forutsetning av at anleggsarbeid gjennomføres i tråd med konsesjonens vilkår. Videre har NVE lagt vekt på at tiltaket er nødvendig for å opprettholde sikker strømforsyning, og for å sikre anleggene i tråd med kravene i kraftberedskapsforskriften.

NVE har i vurderingene av ekspropriasjonstillatelsene kommet fram til at de samfunnsmessige fordelene ved tiltaket utvilsomt er større enn de ulemper som påføres andre.

I dette brevet har NVE sammenfattet og kommentert klagene som er blitt fremsatt. For øvrig vises det til notatet «Bakgrunn for vedtak» av 27. juni 2024 (NVE ref. 202302201-22) for beskrivelse av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger.

Klager

NVE har mottatt to klager på vedtaket om ekspropriasjon. Begge klagerne er grunneiere som berøres av ekspropriasjonstillatelsen for Grannes muffeanlegg, og anses derfor å ha rettslig klageinteresse i saken:

- Agnete Velde Jansson, grunneier på gnr. 37, bnr. 42 i Sola kommune.
- Nils Rune Haga, grunneier på jordbrukseiendom gnr. 37, bnr. 5 og 18 i Sola kommune.

Sammenfatning av klager

Agnete Velde Jansson

Jansson påklaget NVEs vedtak i brev av 19. juli 2024 ved advokat Kamilla B. Hauge. I brev av 22. august 2024 ble klagen ytterligere begrunnet.

Jansson mener for det første at den omfattende sikringen ikke er tilstrekkelig begrunnet i NVEs vedtak. Dette gjelder både gjerdets høyde og øvrige utforming, samt størrelsen på buffersonen rundt gjerdet.

Jansson mener at gjerdets utforming går utover det som nødvendig. Hun er bekymret for at gjerdet vil fremstå ruvende i landskapet og påvirke det lokale dyremangfoldet. Hun reagerer også på buffersonens størrelse. Jansson anfører at hun vil miste grunn som er egnet til dyrking, og det er ikke redegjort for hvorfor hensynet til anleggets sikkerhet krever en buffersone på 3,5 meter rundt gjerdet.

For det andre anfører Jansson at inngrepet som buffersonen utgjør på hennes eiendom, ikke er «tvillaust» mer til gagn enn skade, jf. ekspropriasjonsloven § 2 andre ledd. Dette er ifølge Jansson en konsekvens av at sikringstiltakenes omfang og innretning ikke er tilstrekkelig begrunnet, jf. ovenfor.

Nils Rune Haga

Haga påklaget NVEs vedtak i brev av 21. august 2024 ved advokat Kåre Vierdal. Klagen er rettidig ettersom Haga varslet klage på ekspropriasjonsvedtaket da han ba Statnett om utfyllende dokumentasjon i epost av 11. juli 2024. Slik utfyllende dokumentasjon fikk Haga tilsendt 13. august 2024.

Haga hevder det ikke er hjemmel til å ekspropriere veirett over hans eiendom, da tiltaket ikke er mer til gagn enn til skade, jf. ekspropriasjonsloven § 2 andre ledd.

Haga viser til at det allerede foreligger veirett for Statnett på hans grunn. Han anfører at dagens adkomstvei møter behovene til Statnett, som selv skriver at de trenger adkomstvei med akseltrykk tilsvarende landbrukstraktor med henger. Da anlegget ble bygget i 1984, fungerte eksisterende adkomstvei til anslagsvis 20 transporter av betong med store betongbiler. Dersom eksisterende adkomstvei likevel må møte et større behov, kan den rustes opp.

Ny adkomstvei for Statnett over Hagas eiendom har flere negative effekter: Eiendommen benyttes i dag til ridesenter, og veirett gjennom senteret vil medføre trafikkfare for både barn og dyr. Større kjøretøy vil måtte rygge ut på offentlig vei, da de ikke vil kunne snu ved anlegget. Dessuten kreves opparbeidelse av veien dersom Statnett skal benytte denne som adkomstvei. Veien må utvides på ett punkt, og grusdekket er tilpasset hestetrening. Slik opparbeidelse og bruk vil være skadelig for ridesenteret.

Statnetts kommentarer til innkomne klager

Klagene er i henhold til forvaltningsloven § 33 sendt Statnett til uttalelse i e-poster av 7. og 30. august 2024. Statnett kommenterte klagene i brev av 13. august og 2. september 2024:

Til Janssons klage

Kraftberedskapsforskriftens krav til sikring av høyspentanlegg utgjør grunnlaget for utformingen av sikringstiltakene rundt anlegget. Det er krav om at gjerdet skal være minst 2,7 meter høyt, og om at det i tillegg skal monteres piggtrådgjerder på toppen. Det omsøkte gjerdet er totalt 3,1 meter høyt.

Det kreves også tilgang til gjerdet, og dette fordrer en kjøretrasé med bredde på 3,5 meter. Kjøretraséen sikrer både at det er adkomst til baksiden av anlegget, og at det til enhver tid er fritt for vegetasjon i hele trasébredden. Bredden er gitt utfra nødvendig avstand mellom muffeanlegget og gjerdet og utfra behovet for en akseptabel svingradius i kjøretraséen rundt gjerdet.

De omsøkte tiltakene medfører at traktorvei øst og vest for muffehusene må flyttes ca. 5 meter inn på jordbruksmark. På Janssons eiendom vil ca. 130 kvadratmeter jordbruksareal gå tapt.

Til Hagas klage

Det er kritisk å opprettholde driften i anlegget. Dagens adkomstvei går nede ved sjøen, og veien går over en betongplate som oversvømmes ved høyvann og ved høye bølger. Dette medfører fare for undergraving av platen.

Skal den eksisterende adkomstveien brukes for tyngre kjøretøy, må det utføres grunnarbeider for å utbedre veiens kvalitet og stabilitet. Masser må fylles ut i Hafrsfjord for å få tilfredsstillende svingradius for lastebil. Slikt anleggsarbeid er lite ønskelig på grunn av faren for utslipp i sjøen. Bruk av eksisterende adkomstvei er ikke forsvarlig med tyngre kjøretøy.

Standarden på Hagas jordbruksvei er tilstrekkelig for de transporter Statnett har behov for. Det er ikke behov for breddeutvidelser. Statnett vil undersøke veiens bæreevne der Haga mener vei ikke er opparbeidet, og utbedre dette om nødvendig. Veien vil benyttes svært sjelden, og Statnett vil så langt som mulig sørge for forutsigbarhet for grunneier. Dersom det oppstår skader på veien som følge av kjøring, vil Statnett utbedre disse.

NVEs vurdering av innkomne klager

NVEs myndighet i klagesaken følger av forvaltningslovens § 33. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagene begrunnet, alternativt oversende klagene til Energidepartementet for endelig avgjørelse. Etter forvaltningsloven § 33 andre ledd skal NVE avvise en klage dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger.

NVE mottok totalt to klager på vedtaket innen klagefristen, hvorav to tilfredsstillende vilkårene for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har følgelig forberedt disse klagene i tråd med forvaltningsloven § 33.

Klagegrunnene

NVE kommenterer forhold som klagerne anfører, og som ikke tidligere er vurdert, og forhold som vi mener bør utdypes nærmere.

Janssons klage

Jansson mener at sikringstiltakene ikke er tilstrekkelig begrunnet, og at det vedtatte ekspropriasjonsinngrepet følgelig ikke er «tvillaust» mer til gagn enn skade, jf. ekspropriasjonsloven § 2 andre ledd.

NVE viser til at sikringstiltakene i saken følger av krav i kraftberedskapsforskriften¹, som etter § 1-1 skal «sikre at kraftforsyningen opprettholdes og at normal forsyning gjenopprettes på en effektiv og sikker måte i og etter ekstraordinære situasjoner for å redusere de samfunnsmessige konsekvensene». I punkt 3.1 i notatet «Bakgrunn for vedtak» av 27. juni 2024 har NVE gjort en konkret vurdering av behovet for de omsøkte tiltakene.

De samfunnsmessige ulempene av sikringstiltakene er kartlagt og vurdert i notatet «Bakgrunn for vedtak», både visuelle virkninger (3.2), påvirkningen på naturmangfold og fugleliv (3.5) samt tap av jordbruksareal (3.6). I kapittel 4 og 5 har NVE avveid både de samfunnsmessige ulempene og ulempene for de berørte grunneierne mot nytten av sikringstiltakene, og NVE har funnet at ekspropriasjonsinngrepet «tvillaust» er mer til gagn enn skade, jf. ekspropriasjonsloven § 2 andre ledd.

Hagas klage

Haga mener at Statnett kan bruke eksisterende adkomstvei til anlegget, og at ekspropriasjonsinngrepet på hans eiendom derfor ikke er mer til gagn enn skade, jf. ekspropriasjonsloven § 2 andre ledd.

NVE legger Statnetts uttalelse om standarden på eksisterende adkomstvei til grunn for vurderingen. Faren for undergraving og oversvømmelse gjør at ferdsel med tyngre kjøretøy ikke er forsvarlig. En bedre adkomstvei er følgelig en forutsetning for at anlegget skal kunne sikres, og for at beredskapen skal kunne bli god nok. Dette hensynet gjør seg

¹ NVE viser til Kraftberedskapsforskriften og § 6-2. om kraftsensitiv informasjon. Klassifisering av anlegg og beskrivelse av sikringstiltak for slike anlegg er vurdert som kraftsensitiv informasjon som er unntatt offentlighet.

spesielt gjeldende for håndtering av eventuelle akutte hendelser. Spørsmålet er om veirett for Statnett på Hagas jordbruksvei da er mer til gagn enn skade.

NVE mener at utbedring av eksisterende adkomstvei ikke er ønskelig. Slik utbedring vil måtte innebære å fylle masser i Hafrsfjord og anleggsarbeid og -transport nede i sjøkanten både under og etter veiutbedringen. NVE mener slikt anleggsarbeid bør unngås for å hindre forurensningsfare og inngrep langs sjøen.

Det er mindre og lettere utbedringsarbeid knyttet til å la Statnett bruke Hagas jordbruksvei.

Bruk av Hagas jordbruksvei krever trolig lite utbedring. Statnett sier de ikke trenger å utvide veibredden, og etter deres undersøkelser svarer veien til Statnetts behov. Som følge av Hagas bekymring vil veiens bæreevne undersøkes på visse punkter, og dette utbedres om nødvendig. NVE mener det er knyttet færre ulemper til en eventuell utbedring av jordbruksveien enn til den eksisterende adkomstveien, selv om ridesenteret og Haga som grunneier vil kunne bli påvirket under selve utbedringen.

Ekspropriasjonsinngrepet vil etter NVEs syn ikke medføre store ulemper for Haga og ridesenteret. Ifølge Statnett vil veien benyttes svært sjelden og kun ved inntransport av komponenter, materialer og utstyr til vedlikehold, eller ved akutte hendelser. Bruken vil være forutsigbar dersom transport varsles i så god tid som mulig. Statnett vil også utbedre eventuelle skader på veien som følge av kjøring.

Samlet sett finner NVE at det er mer til gagn enn skade å la Statnett få rett til nødvendig adkomst, ferdsel og transport av utstyr mv. over Hagas jordbruksvei.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 27. juni 2024. Klagen oversendes derfor Energidepartementet til endelig avgjørelse i henhold til forvaltningsloven § 33.

Sakens dokumenter gjøres tilgjengelig for Energidepartementet i elektronisk versjon, via innsynsløsningen SeDok.

Med hilsen

Ingrid Myrtveit
seksjonssjef

Inger Anette Sandvand Dahlen
seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

Energidepartementet

Kopimottakerliste:

Agnete Jansson

Vierdal Advokatfirma AS

HELP FORSIKRING AS

NILS RUNE HAGA